

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 150 lej, félévre 85 lej.
Egyes szám ára 4.— lej.
Külföldre egész évre 250.— lej.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
Felelős szerkesztő és igazgató:
Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Baron L. Pop 5. szám.

Hóban, fagyban.

Az idei tél gyászos emléket fog hagyni maga után az emberiség történetében. Nemcsak azért, mert kezdetét jelentette egy szörnyű háborúnak, hanem azért is, mert a háborun kívül élő népekre is nagy szenvedéseket zuditott. A történelem ugyanis kevés olyan esztendő-t ismer, amelyben a hó és fagy annyira éreztette volna zord hatalmát, mint az idei télen.

A háborus feszültség a semleges népeket is arra kényszerítette, hogy meleg otthonukat elhagyják s a katonai szolgálat sok nehezségét, megpróbáltatását magukra vállalják. Ha ezeknek nem is volt részük a háboru tüzeiben, a tél fagyát ugyancsak meg kellett szenvedniük. Az újságok híradásaiból értesülünk, hogy a kórházak tele vannak a fagysújtotta, elnyomorodott, béna emberekkel. A legtöbb nemzetet váratlanul érte a háboru kitörése, annál váratlanabban érte a természet pusztító hadjárata: a hosszú, könyörtelen tél, amely ellen éppen úgy föl kell szerelni a hadsereget, mint a fegyverek, ágyuk, bombák, aknák tüze ellen. Miután ez a felszerelés sok időbe telik, az idei tél ugyancsak készületlenül találta a hosszas békében reménykedő népeket. Ha tehát a semlegeseknek nincsenek is hadi sebesültjeik: hótól, fagytól éppen elég emberük vesztette el egészségét, munkaképességét.

A szenvedések mégis a harctereken jutottak legmagasabb fokra, ahol a tüzet és a fagyot egyszerre kell elviselni. A fölrobbant hajók menekültjei a dermesztően hideg, viharos tengereken, az északi harctérnek, a méltán fehér pokolnak

nevezett hadszíntérnek katonái olyan kinokat élhetnek át, amelyekre gondolni is borzalom.

Mostani képünket sem nézhetjük háborzongatás nélkül. Azt ábrázolja ez a kép, hogy finn katonák miként találják meg és igyekeznek más helyre szállítani egy megfagyott orosz katonát.

A nagy hidegben sok orosz katona fagyott meg. Képünkön finn katonák megfagyott oroszot emelnek ki a hóból.

Hány ezer fiatal élet juthatott hasonló sorsra!

Az oroszok helyzete különösen nehéz, mert a rossz időjárási viszonyok között a támadó fél mindig nagyobb megpróbáltatásoknak van kitéve. Az oroszok hadtáp vonala is nehezen tudja teljesíteni feladatát a nagy tél következtében.

Ezzel szemben a finnek mind testileg, mind lelkileg előkészültek a háboru megpróbáltatásaira. Ismeretes, hogy a világ összes nemzetei között ők tüntek ki legjobban a testedzés különféle nemeiben. Ők a nemzetközi versenyek legsikeresebb résztvevői. Finnországban járt emberek beszélik, hogy a testedzés céljából már kis korukban a forró fürdőből kiszaladnak és behemperegnek a hóba. A táplálkozásukat is a hadi fájradalmakhoz szabják: nem szeszes italt fogyasztanak,

hanem tejet és vaját. A lelki felkészülés megvan a nép műveltségében, szabadságszeretetében. S az oroszok is hozzájárulnak, hogy a finnek harci kedve ne lankadjon.

Allandó támadásaikkal veszélyeztetik a finnek legfontosabb védelmi pontjait és egy határvárosukat is komolyan fenyegetik. Érthető tehát, hogy a finnek nagy ellenállást fejtenek ki.

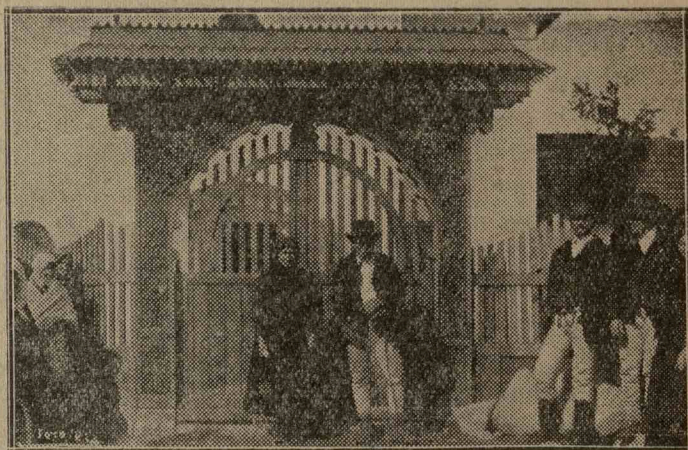
Öfelsége érdemeit méltatja egy olasz újság.

A *Messagero* című olasz újság nagy cikkben foglalkozik II. Károly király Öfelsége munkásságával és érdemeivel. A cikk részletesen ismerteti Károly király Öfelségének a hadseregfelszerelés és a belpolitikai rend megteremtése terén szerzett érdemeit. Az olasz újság a következő szavakkal fejezi be cikkét:

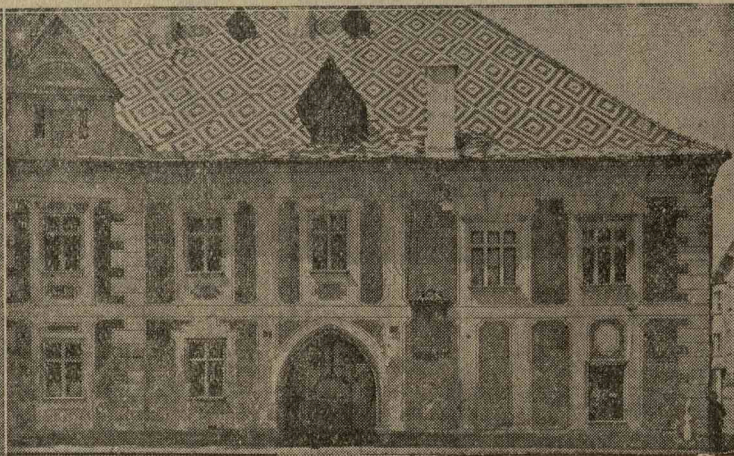
„Románia június 8-án ünnepli II. Károly király uralkodásának 10-ik évfordulóját. Ez alatt az idő alatt megvalósította a belső kibékülést, igazi életet adott a nemzetnek, eleven mozgásba hozta azt, védte, fenntartotta és irányította veszedelmes pillanataiban. El kell ismerni, hogy külpolitikája az események fejlődésében önálló, fontos és határozott volt, szívélyesen közeledett Olaszországhoz, ehhez a Balkánon is érdekelt Földközi-tengeri nagyhatalomhoz. II. Károly király politikáját világosan körvonalozta nagyváradi, kolozsvári, constantjai és chisineni beszédeiben. Ez a politika a határok határozott védelme, a békés és alkotó együttműködés az összes hatalmakkal és különösképpen a szomszédokkal, lojális semlegesség a hadviselőkkel szemben. A kötelesség, amelyet magára vett, súlyos, de ez csak nemesebbé teszi. Bárhogyan is tekintjük ezt a kötelességet s bármi is legyen a vélemény a bonyolult helyzetekről, a jogokról és mások érdekeiről, ez az elkötelezettség megérdemli, hogy tisztelettel, megértéssel szemléljük.“

A templomkert méltó kapuja.

Az erdélyi magyar falu multjának legértékesebb emlékei a templomokban, az egyházak körül maradtak fenn. Sajnos, egyes vidékeken nem becsülték meg kellően ezeket az emlékeket a régi, művészi szépségű templomokat lerombolták s tanulatlan pallérok izlése szerint építették föl az újat. A jobb belátás mintha ezen a téren is növekednék. Ha már a templom épületét nem lehet megváltoztatni, a környezetet igyekeznek a falu hagyományainak megfelelően fölékesíteni. Ennek a helyes törekvésnek a megnyilatkozását szemlélhetjük képünkön, amely a parajdi református templom újonnan épített kapuját ábrázolja. (A templom előtt álló férfiak és nők között szívesen látnók a gyermek-sereget is.)

Mátyás király szülőháza.

Mátyás király ezelőtt ötszáz évvel született. Ebből az alkalomból sok szó esik szülőházáról, Kolozsvár város egyik nevezetességéről. A ház ma is fennáll. Megmaradásához bizonyosan az is hozzájárult, hogy Mátyás király annak idején adómentességet adott szülőházának. Képünkön Mátyás király szülőháza látható. Az épületen emléktábla hirdeti, hogy abban született Mátyás király.

Bonyodalom egy hajó körül.

A Rador távirati iroda közvetítésével a világlapok bőségesen beszámoltak arról a bonyodalomról, amelyet ma a világsajtóban „Altmark ügy“-nek neveznek. Ez az ügy az utóbbi hetekben kezd elmérgesedni s ma már a francia lapok is nagy cikkeket írnak s a rádióállomások világgá kürtölik, hogy az „Altmark-ügy“ miatt Norvégia elvesztette a jogot arra, hogy ő maga őrködjék területi vizeinek védelme fölött.

„Mi is történt a norvég partok mentén?”

Az Altmark kereskedelmi hajó a norvég vizeken átszelte a tengert Németország felé. Angol cirkálók megállásra szólították fel, amit a norvég partvédő hajók észrevettek és tiltakoztak az ellen, hogy angol hajók feltartóztassák az Altmarkot. A norvég hajó kapitánya hivatkozott Norvégia tengeri felségjogaira s meg akarta akadályozni az angol cirkálók közbelépését. Az angol cirkálók azonban nem vettek tudomást a tiltakozásról, lőni kezdték az Altmarkot, mire a norvég partvédő hajók visszavonultak és sorsára hagyták az Altmarkot. Azután az angol tengeri haderő képviselői megállították az Altmarkot, fedélzetére szálltak s az angol híradások szerint megállapították, hogy az Altmark fedélzetén angol tengerészfogyók vannak s ezért történik a beavatkozás és a támadás.

Az eset az egész világon nagy port vert fel. Németország a legélesebben tiltakozott az ellen, hogy angol hadihajók egy semleges állam partjain német kereskedelmi hajókat tartóztassanak fel és lőjenek. Ezt a tengeri megállapodás megsértésének minősítették s megtorló intézkedéseket helyeztek kilátásba. Amint a Rador távirati iroda is jelentette, a norvég külügyminiszter tiltakozott Anglia magatartása ellen, ugyanakkor azonban megszólalt az angol miniszterelnök és külügyminiszter és azt hangoztatták, hogy Angliának joga van még a norvég partokon is feltartóztatni egy olyan hajót, legyen az kereskedelmi hajó bár, amely angol tengerészfogyókat szállít s ki akart bujni a tengeri zárlat alól. Kétségtelen, amint a Rador jelentésekből is megállapítható, hogy Norvégia kínos helyzetbe került, mert a két nagyhatalom, Németország és Oroszország egyaránt helytelenítette az Altmark ügygel kapcsolatos fejleményeket. Németország nehézményezte, hogy az angol hajó támadásával kapcsolatosan Norvégia partvédő hajói nem léptek fel kellő eréllyel és nem védelmezték meg az Altmarkot. Viszont az angolok sérelmezték, hogy norvég semleges vizeken olyan német kereskedelmi hajók vonulhatnak keresztül, amelyek angol hadifogyókat szállítanak, esetleg dugárut vihetnek Németországba. Az Egyesült Államok lapjai Angliának adtak

igazat, viszont az olasz sajtó a német álláspont mellé szegődött. Habár egy hete már elmúlt, hogy az Altmark-ügy kirobbant, még a mai napig sem csitultak el a szenvedélyek s nem lehet tudni, hogy az ellentétek hova fajulnak.

Nem először írjuk meg, hogy a Maginot és a Siegfried-vonal mögött álló ellenséges haderők összetűzése március hónapban sem fog megtörténni, amint azt a haditudósítók és hadiszakértők előre jelezték. Valószínűnek látszik, hogy a szemben álló felek a világ két leghatalmasabb erődvonalának a védelmében nem fognak összecsapni, mert ez olyan óriási emberáldozatot követelne, olyan pusztítást végezne, ami senkinek sem lehet az érdeke. Még a világ legelfogulatlanabb szakértői sem tudják megjósolni ennek a gigantikus küzdelemnek a kimenetelét. Csak abban vannak egy véleményen, hogy az esetleges győző is csak legyőzöttnek érezhetné magát. Ebben az emberfeletti küzdelemben nem nyerhetne senki, de az európai civilizáció és kultúra pusztulhatna el. Éppen azért a Rador jelentésében is átsűrődött az az általános vélemény, hogy a szembenálló felek a harcteret mellékvágányra akarják terelni. Éppen azért kritikus az északi semleges államok helyzete. Attól lehet tartani, hogy a Finnországban lángrollobbantott háborus tűz átharapózik a szomszédos északi államokra is, a szembenálló felek, Anglia és Franciaország s a másik oldalon Németország és esetleg Oroszország nem a két erődvonal körül vivja meg a világ legnagyobb ütközetét. Maga a Le Jour című francia lap azt írja, — amint a Rador távirati iroda jelenti, — hogy egyes semleges államok csempészt üznek Németország javára és hozzáteszi, hogyha Anglia és Franciaország nem tesznek megfelelő intézkedést, a blokád hatástalan lesz. Egy másik francia lap, az Excelsior, — ugyancsak a Rador távirati ügynökség jelentéseiből állapíthatjuk meg, — úgy látja, hogy Berlinnek és Moszkvának a semlegesekre gyakorolt hatása növekszik és hogy a szövetségesek nem nyugodhatnak bele az olyan magatartásba, amely érdekeikre káros. Ugyancsak a Radorból olvassuk Fabri volt francia miniszterelnök kijelentéseit, hogy a jelenlegi háborúban nemcsak Franciaország és Anglia, hanem a semlegesek függetlensége is kockán forog.

Ime a világsajtó tükre, amelyben az északi semleges államok aggodalmasnak látják jövőjüket s nincs kizárva, hogy a nyugati front erői nem az erődvonalak körül mérik össze erőiket, hanem Finnországban és az északi szomszédos államokban.

Külföld

A finn-orosz háború eseményei.

Lapunk előző számában közöltük, hogy a finn harctéren az orosz csapatok több helyen sikereket értek el. Több ponton behatoltak a erődítési öv első vonalába, a finnek pedig a második védelmi vonalba vonultak vissza. A jól szervezett finn hadsereg visszavonulása, mint az események igazolták, az oroszok számára nem hozta meg a várt sikert. Sőt néhány napon belül bebizonyosodott, hogy a finnek megőrizték teljes harci készségüket a részleges visszavonulás után is. Néhány napra az orosz sikerek után a finnek a Ladoga tótól északra nagy győzelmet arattak a 18-ik szovjet hadosztály felett. A finn csapatok a 18-ik szovjet hadosztályt csaknem teljesen megsemmisítették. A finnek 100 harcikocsit, 58 tábori ágyut, 12 tankromboló ágyut, 78 gépkocsit és rengeteg más hadianyagot zsákmányoltak. A finnek kezébe került a hadosztály zászlója is. A zászló egyik oldalán a sarló és kalapács állott, a másik oldalán pedig egy vörös szurony szurta át Finnország, Norvégia és Svédország térképét. A 18-ik hadosztály irattárában a finnek egy titkos iratot találtak, amelyben utasítások voltak arról, hogy Finnország lehengerelése után a finn lakosságot Szibériába telepítik át és a kiürített területet kirgizekkel, kaukázusiakkal és más törzsekkel népesítik be.

A finn-orosz háborúval kapcsolatban egyéb híreink a következők: Gusztáv Adolf svéd király a svéd minisztertanácson semlegességi nyilatkozatot tett. A király kijelentette, hogy bármennyire is fájjalja, Svédország katonailag nem segítheti meg a finneket. Arra azonban módot nyújt, hogy Svédország területén át jusson Finnországba mindennemű segítség. A finnek megsegítésére irányuló mozgalom egyébként mind na-

gyobb méreteket ölt. Olasz körök hangsúlyozzák, hogy Finnország részére gyorsan 500 repülőgépet és 100 ezer embert kell küldeni. A francia hadseregpáncsok megbízásából egy alezredes érkezett a finn fővárosba, hogy a finn erődítéseket megvizsgálja. A svájci szövetségi tanács nagy rokonszenvvel foglalkozott a finnek hősiességével. A nyugati hatalmak Finnország iránt való érdeklődésének mindenképpen komoly alapja van. Ha ugyanis az oroszok a finn hadjáratot nem tudják rövidesen befejezni, nem tudják gazdasági erejüket Németország rendelkezésére bocsátani és Németország tavasszal nem kezdhet támadást a nyugati arcvonalon.

Kényes az Egyesült Államok helyzete. Nye szenátor, az Északamerikai Egyesült Államok külügyi bizottságának tagja kijelentette, hogy Amerika mind jobban csuszik a háború felé. Amerikának a háborúba való beavatkozását csak az tudja megakadályozni, ha a hadviselő felek gyorsan békét kötnek. A szenátor kijelentette, hogy az Északamerikai Egyesült Államok a nyugati hatalmaknak újabb kölcsönöket fog nyújtani s ez szintén elősegíti annak a lehetőségét, hogy az Amerikai Egyesült Államok utóvégül mégis belekeveredjék a háborúba.

Olaszország minden eshetőségre felkészült. A legfelsőbb olasz honvédelmi bizottság befejezte munkálatait. A záróülésein Mussolini is részt vett. A nevezetes eseménnyel kapcsolatban az olasz újságok hangsúlyozzák, hogy Olaszország minden katonai eshetőségre felkészült.

Katonai szerződést köt Moszkva Berlinnel. A német-orosz gazdasági szerződés jelentőségét lapunk előző számában ismertettük. Az olasz újságok francia hírforrásból származó tudósítások alapján azt írják, hogy Berlin és Moszkva szoros katonai szövetségre fognak lépni. A hírrel kapcsolatban német hivatalos körök kijelentették, hogy Németország nem lép katonai szövetségre Oroszországgal, mivel nincs szüksége katonai segítségre.

Feltűnő események a Kaukázus vidékén. Oroszország déli határvidékén nagy katonai intézkedéseket tettek. Külföldi újságok szerint az intézkedések azzal állanak összefüggésben, hogy a nyugati hatalmak együttműködése a törökökkel mind szorosabbá válik és a szovjet támadástól tart.

Bulgária továbbra is békés külpolitikát folytat. Popoff, bolgar külügyminiszter Belgrádban nyilatkozott jövődó munkásságáról. Kijelentette, hogy a bolgar külpolitika irányító célja továbbra is a béke és ennek legfőbb biztosítója Boris bolgar király személye és akarata. A királyt az egész nép támogatja és minden bolgar legfőbb óhajta a szomszédokkal való béke.

Kiméretlen tengeri háború! Németország közhírré tette, hogy a német buvárhajók minden olyan semleges hajót, amely ellenséges kikötőt érint, vagy angol ellenőrzésnek veti alá magát, elsüllyesztenek. A tengeralattjáró harcnak ez az új módszere Franciaországban és Angliában rendkívül nagy elégedetlenséget okozott. A német elhatározást az Északamerikai Egyesült Államok is sértőnek találja magára nézve és lépéseket készül tenni az ügyben.

Horthy kormányzó megválasztásának évfordulóján nem lesznek ünnepek Magyarországon. Magyarország kormányzója, Horthy Miklós levelet intézett gróf Teleky Pál miniszterelnökhöz. Levelében arra kérte, hogy kormányzóvá való megválasztásának 20-ik évfordulóján ne rendezzenek Magyarországon ünnepeket. A magyar miniszterelnök a maga részéről is hasonló felhívással fordult a magyar nemzethez. Egyidejűleg a miniszterelnök felszólította Magyarországot lakóit, hogy istentiszteleteken imádkozzanak a kormányzóért és a nehéz időkre való tekintettel mellőzzék az ünnepeket.

Kommunista szervezkedést lepleztek le Norvégiában. Norvég kommunisták a szovjet határ közelében fekvő Kirkenes norvég városkában kommunista kormányt akartak alakítani. A hatóságok az államcsínyt leplezték és az összeesküvő kommunistákat részben letartóztatták. A vezetőknek sikerült elmenekülniök.

A berlini litván követ vadászata. Göring tábornagy, német birodalmi miniszterelnök, vadászatra hívta meg a berlini litván követet. Az érdekes meghívásnak politikai jelleget tulajdonítanak. Feltűnő egyébként, hogy Litvánia az egyetlen balti állam, ahonnan a német lakósságot nem telepítették vissza Németországba. Hir szerint Németország és Oroszország megegyeztek abban, hogy Litvánia közöttük független ütköző állam maradjon. Egyébként Litvánia fővárosában német gazdasági szakértők jártak és rövid időn belül megkezdődnek a német-litván gazdasági tárgyalások.

Franciaországban telepedett le az albán uralkodó-pár. Zogu, volt albán király és Geraldine királyné kíséretükkel együtt Franciaországban telepedtek le. Lakóhelyük egy grófi kastélyt béreltek ki.

A nyugati hatéren olvadás akadályozza a hadműveleteket. A nyugati hatéren beköszöntött a tavasz. Nagy hóolvadás van és ez teljesen megakasztotta a hadműveleteket.

A török határerődöket angol tisztek vezetése mellett építik ujja. A német távirati iroda jelentése szerint a török határerődök újjáépítése nagy erővel folyik. Az építkezéseket angol tisztek vezetik. Különösen az európai részre eső erődök átépítése folyik lázas ütemben.

Törökország nem tett újabb katonai intézkedéseket! Több külföldi újság szerint Törökország rendkívüli nemzetvédelmi intézkedéseket tett. A hírekkel kapcsolatban a török kormány kijelentette, hogy újabb intézkedéseket nem tett, mert Törökország már annak idején megtette azokat az intézkedéseket, amelyeket a mai helyzet megkövetel.

Svájci lobogó a tengeren. A svájci szövetségi tanács megvásárolt egy görög hajót. A hajó svájci lobogó alatt fogja a tengeri forgalmat lebonyolítani.

Az Egyesült Államok hadvezetősége egy évig tartó tengeri gyakorlatot rendez. Az Egyesült Államok hajóhada a Csendes Óceánon nagy hadgyakorlatot tart. A hadgyakorlaton 130 hadihajó és 350 vizirepülőgép vesz részt. Az Egyesült Államok hajóhadának gyakorlata a jelenlegi nemzetközi helyzet mellett igen nagy jelentőségű.

Kommunista szervezkedést lepleztek le Franciaországban. A francia államrendőrség kommunista szervezkedést leplezett le. A rendőrség több kommunistát tetten ért, amikor forradalmi röpcédulákat készítettek.

Az ir elnök nyugalomra int. De Valera, ir elnök egy beszédben elítélte az ir forradalmi szervezet által végrehajtott bombamrényleteket és más erőszakos cselekedeteket. Az elnök kijelentette, hogy ezek az erőszakos cselekedetek semmivel sem viszik előre az ir szabadság ügyét.

Szabaddá tették Magyarországon a vasuti vonalakat. Közöltük lapunkban, hogy a nagy havazások és hófúvások miatt Magyarországon a vonatok napokig nem tudtak közlekedni. A pályatestek rendbehozatalára 20 ezer katonát rendeltek ki. Nehány nap alatt sikerült a forgalmat helyreállítani.

Németország ellenséges országnak tekinti Egyiptomot. A német szákmánvbiroság egyik határozatából kiténik, hogy Németország Egyiptomot ellenséges országnak tekinti.

Akiknek nem jut a tansból. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl a színház névtelen munkásairól a Délbáb képes színházi hetilap legújabb száma.

HÍREK

A királyi család adománya a nemzetvédelmi alapra. II. Károly király Öfelsége tízmillió, Mihály nagyvajda kétmillió lejt adományozott a hadfelszerelési alapra. A királyi udvartartás személyzete 2 millió 17 ezer lejt juttatott a hadfelszerelési alap céljaira. A pénzügyminiszter hódolat-teljes levélben köszönte meg Öfelségének és Mihály nagyvajdának a nagylelkű adományt.

Még egy hideghullám. Február hónap utolsó hetében az időjárás megingt nagyon hidegre fordult. Nagy havazások után több helyen 25 fok körüli hideg volt. A vetéseket szerencsére hótakaró fedte és így a hideg nem ártott azoknak. Remélhetőleg március hónap végre meghozza a várva-várt kitavaszkodást!

Mi a hivatása a Nemzeti Ujjászületés Arevonálának? A NUF megyei és tartományi titkárai Bukarestben gyűlést tartottak. A gyűlésen, amely a parlament egyik üléstermében folyt le, többek között résztvettek Vaida Alexandru NUF elnök és Tatarescu miniszterelnök. Vaida elnök beszédében ismertette a NUF célkitűzéseit és hivatását. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Ha Öfelsége megtette kötelességét, a mi kötelességünk, hogy a nemzet nevében megszervezzük a népet. A király a nemzeti egység legfőbb jelképe, de hiába akar fegyelmet, munkát és új nép kialakítását, ha mi nem segítjük, a király jóakarata meghiusul. Isten segítsen abban, hogy fényes sikerrel hajtsuk végre a NUF megszervezésének művét. Éljen Öfelsége II. Károly király.

Vaida Sándor beszéde után Tatarescu miniszterelnök szólalt fel. Beszédében hangoztatta, hogy az új rendszer törvényei mindenkinek a lelkén kell, hogy uralkodjanak. Mindenki felejtse el, hogy politikai harcok voltak és mindenki csak arra gondoljon, hogy mi egyesítheti a lelkeket. Ebben a szellemben kell végzni a munkát, mert ez biztosítja a sikert!

Sulyosan büntetik a tiltott közlemények terjesztőit. A hivatalos lapban fontos rendelettvény jelent meg a tiltott közlemények terjesztőinek büntetéséről. A rendelettvény kimondja, hogy a cenzura előzetes engedélye nélkül kézzel, vagy géppel írott, vagy nyomtatott közleményeket az egyik embertől a másik emberhez terjeszteni nem szabad. Az ilyen közleményeket tilos postán küldeni és kifüggeszteni. A cenzura előzetes engedélye nélkül a nyomdák semmiféle nyomdai terméket nem állíthatnak elő, sőt írógéppel sokszorosított közlemények sem terjeszthetők a közönség körében. A rendelettvény a rendelkezések megszegőit szigorúan bünteti. A fogházbüntetésen kívül a bűnös elveszíti állását akár közhivatalnok, akár pedig magánvállalatnál teljesít szolgálatot. Bizonyos esetekben a bíróság kényszerlakhelyet jelölhet ki a bűnös részére. Az ilyen ügyekben a katonai bíróságok fognak ítélni. Az új rendelettvény a hivatalos lapban való megjelenése pillanatában már életbelépett.

Gafencu külügyminiszter a balkán-szövetség céljairól nyilatkozott. Gafencu külügyminiszter egy görög ujság munkatársa előtt a balkán-szövetség célkitűzéseiről és munkájáról nyilatkozott. A külügyminiszter kijelentette, hogy a balkán-szövetség kebelében négy állam békeakarata nyilatkozik meg. A négy állam közös munkája nem irányul a szomszédos államok ellen. Gafencu külügyminiszter kijelentette, hogy a balkán-szövetség tagjai közösen öröködnék területeik sérthetetlenségén és a szövetség nem irányul egyik nagyhatalmi csoportosulás ellen sem.

Lengyel menekültek utaztak el Romániából. Bucurestiből nagyobb csoport lengyel menekült utazott el. A menekültek vezetője megköszönte a román hatóságok jóságát és szivességét, amit a lengyel menekültekkel szemben tanúsítottak.

Vasuti szerencsétlenség négy halottal. Alvinc közelében egy vonat kicsiklott. A szerencsétlenségnek 4 halott és 2 sebesült áldozata van.

A munkaügyi miniszter kiténtetése. Ralea Mihail, munkaügyi miniszter a német sasrend nagykeresztjét kapta kiténtetésképpen. A nagy, német kiténtetést a munkaügyi miniszter azért az érdemeiért kapta, amelyeket a „Munka és jókedv“ kiállítás megszervezése során szerzett.

Roosevelt még nem határozott, hogy jelölteti-e magát az elnökválasztáson. Newyorkból jelenti a Rador: James Roosevelt az Egyesült Államok elnökének fia kijelentette, hogy atyja még nem határozott afelől, hogy jelölteti-e magát, vagy sem harmadizben is az elnöki tisztségre. Hozzátette, hogy atyja amikor döntését meghozza, természetesen azonnal nyilatkozik a helyzetről.

Uj üstökös fedeztek fel a Budapest-svábhgyei csillagvizsgáló tudósai. Budapestről jelentik: A budapesti svábhgyei csillagvizsgáló intézet tudósai új üstökös fedeztek fel. Január végéig az üstökös négy alkalommal sikerült pontosan észlelni és így pályáját is ki tudták számítani. Az üstökös távolsága felfedezése idején a Földtől 147 millió, a Naptól 292 millió kilométer volt. Nap körüli keringési ideje öt és fél év.

Nem szabad a hamis pénzeket tovább terjeszteni. A hatóságok figyelmeztetik a közönséget, hogy a kezükbe kerülő hamis pénzeket nem szabad tovább adni, hanem be kell szolgáltatni a hatóságokhoz. Ha valakit hamispénz terjesztésén érnek, bíróság elé állítják és megbüntetik.

Síverseny volt Gyergyóban. Gyergyószentmiklós sípályáján jólsikerült versenyt rendeztek. A versenynek különös jelentőséget adott, hogy azon résztvevett a falusi ifjúság is. A falusi legények harisnyában, a lányok szöttes szoknyában nagy sikerrel szerepeltek a versenyen.

Hamisított tea. Galatiban és Braiában sok hamis tea került forgalomba. A nyomozás alapján letartóztatták Weiselberg Fülöp kereskedőt. Weiselberg raktárában nagymennyiségű hamisított teát találtak. A hamis tea cukorrépa szeletből volt készítve. A teahamisítóra sulyos büntetés vár.

RÖVID HIREK

Ötszázhet kiló arany! A jegybank közzétette Románia január havi aranytermeléséről szóló kimutatást. A kimutatás szerint január hónapban az aranybányák összesen 507 kiló aranyat szolgáltatottak be a jegybankhoz.

Korlátozták a vonatjáratokat. Az államvasut vezérigazgatósága további intézkedésig több vonatjáratot beszüntetett.

Svájceban áradások voltak. Svájc folyó-völgyeiben nagy áradások voltak. Az árvíz sok anyagi kárt okozott.

Olajforrások Abessziniában. Abessziniában olajforrásokat fedeztek fel. A Gondal közelében lévő források kihasználását nagy műszaki felkészültséggel megkezdették.

Hány áldozata van az anatóliai földrengésnek? A török kormány hivatalosan közzétette az anatóliai földrengés áldozatainak számát. A halálos áldozatok száma 32 ezer 741. A sebesültek száma 9404.

Tűz a nagykárolyi állomáson. A nagykárolyi állomáson egy olajtartályból olajat szivattyuztak. A hideg miatt tüzet raktak, hogy a csövek kiengedjenek. Az olaj meggyult és az egész szállítmány elégett.

A döglött gránát áldozatai. Trieszt közelében felrobbant egy, még a világháborúból ottmaradt gránát. Három ember meghalt, kettő sulyosan megsebesült.

Halálos gyermekszerencsétlenség. Pécica községben két gondozásra kiadott gyermekmenhelyi árva, játékközben meggyulladt és elégett.

Felborult a viharos tengeren egy olasz hajó. A dalmát partok közelében a viharos tengeren egy olasz hajó felborult. A legénységet halászok mentették meg.

Földrengés volt Délolaszországban. Messina vidékén földrengést észleltek. A földrengés károkat nem okozott.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle „Solvo“ pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 Lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

A művelődés tűzhelyei.

Hetenként jelennek meg cikkek különféle napilapokban és folyóiratokban a romániai magyar népkönyvtárügyről. Mindegyik cikkirónak az a végső megállapítása, hogy minél több tartalmas, értékes és főleg olcsó könyvvel kell ellátni a nagyszámú magyar falusi olvasót. A városiak még inkább hozzájuthatnak kölcsönkönyvtárakból, vagy egyesületi könyvtárak révén a megfelelő könyvekhez, de a vidék igen-igen nélkülözi a jó, bő és friss olvasnivalót.

Ezen a téren az utóbbi időben is több kezdeményezés történt. Ezek közül ki kell emelnünk a „Magyar Nép“ és „Minerva“ nyomdai intézet együttes népkönyvtármozgalmát, amely a legtöbb eredménnyel járt. A másfél évtizedes „Népkönyvtárbizottság“ elsősorban állandó jellegű falusi könyvtárak létesítését tűzte ki célul. A könyvtárak részére megfelelő könyveket válogatott össze, azokat beköttette, s igen kedvezményes áron juttatta el a falusi olvasókhoz. A könyvtárak állandóságának biztosítására azt minden vidéken a legnépesebb egyház, a gazdakör, vagy más magyar intézmény kezeli. A később mutatkozó hiányok és szükségletek pótlásáról a könyvtárak kezelőinek rendelései alapján ugyancsak a „Népkönyvtárbizottság“ gondoskodik. A kedvezmények lehetőségét úgy oldotta meg, hogy a könyvtárak rendelői a rendelt könyvek bolti árának csak egyharmad részét fizetik meg, a másik két harmadot részben a „Magyar Nép“, részben a „Minerva“ fedezi. Ezt a rendkívüli kedvezményt élvezheti bármely magyar intézmény, amely állandó jellegű népkönyvtárat létesít és ehhez a bizottság által összeválogatott sorozatokat megrendeli. Az így alapított könyvtárak *bármilyen későbbi könyrendelésüknél is élvezik ezt a rendkívüli kedvezményt.* Természetesen a bizottság időnként ellenőrzi, hogy a könyveket valóban a könyvtár céljaira használják-e fel.

Mióta ezek a kedvezmények életbeléptek, igen sok könyvtár állandóan megrendeli az összes jelentős könyvujdonságokat és így hozzájuttatja olvasóit olyan könyvekhez, amelyeket egyébként nem állana módjukban elolvasni. A könyvtárak tagjai természetesen szívesen járulnak így az újabb rendelések költségeihez. Több helyen a hozzájárulást családonként havonta egy tojás értékében állapították meg. Ott, ahol a könyvtárat 100 család veszi igénybe, a mai három lejes tojásáruk mellett 300 lej gyűl össze, amiből a kedvezmények által havonta 900 lej értékű könyvvel gyarapodhatik a könyvtár. Mint érdekességet megemlíthetjük, hogy egyik ilyen

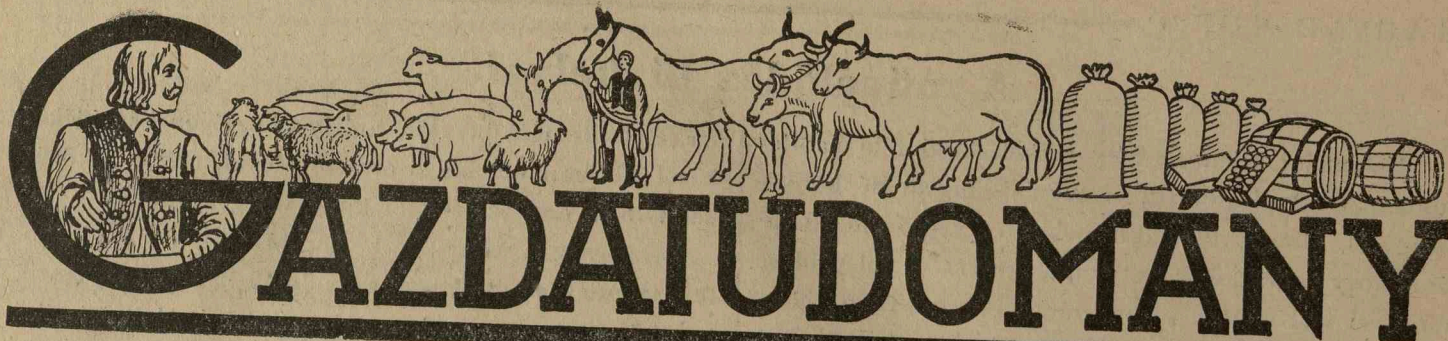
székelyföldi népkönyvtár, amely a községen és vidéken közel 400 családot lát el olvasnivalóval, havonta körülbelül 3—4 ezer lej értékű könyvvel gyarapodik.

Nemcsak a könyvtárak alapításánál, de a továbbfejlesztésnél is a Bizottság a rendelők igényeit igyekszik úgy teljesíteni, hogy a könyvtár minden irodalmi értékű műhöz hozzájuthasson. Természetes, hogy egyes vidékek, vagy könyvtárak különleges igényekkel lépnek fel. Egyházaknak több vallásos mű a kívánságuk, a gazdaköröknek pedig főként gazdasági könyv. A belföldi és külföldi magyar könyvkiadók könyvei mellett a rendelők a bizottság kiadásában megjelenő „Magyar Nép Könyvtára“ című könyvsorozat könyveit is szívesen veszik. Ebben a sorozatban eddig 62 könyv jelent meg. Színdarabok, regények, verseskönyvek, ismeretterjesztő munkák. A kiadandó könyveket a bizottság az olvasóknak levélben, vagy pályázatok útján kifejezett kívánságaihoz szabja.

A Népkönyvtárbizottság a fenti módszerrel eddig 423 népkönyvtárat állított fel, azokba több mint harmincezer kötet könyvet helyezve el, másfélmillió lej értékben. Könnyen megértjük az így felállított könyvtáraknak különösen nagy jelentőségét művelődési szempontból, ha tekintetbe vesszük, hogy a háború után a romániai magyarságnak mindössze körülbelül 100 népkönyvtára maradt.

Láthatjuk, hogy a Népkönyvtármozgalom eddig igen szép eredményeket ért el. Azonban, ha a magyar falusi olvasóközönség nagy számát tekintjük, a legközelebbi jövőben még igen sok könyvtárat kell felállítanunk. Nem elég a Bizottság buzgalma és igyekezete, ha a vidéki olvasók részéről a mozgalom kellő támogatásban nem részesül. Igen alkalmas lenne, ha minden községben azok, akik magyar olvasnivalót kívánnak, a gazdakör, vagy egyházak útján fölvetnék a könyvtár-alapítás, vagy ha már van, akkor a továbbfejlesztés tervét. Már néhány buzgó tag összeadhat akkora összeget, hogy azzal egy kisebb könyvtárat állíthatnak fel annál is inkább, mert a könyvtár a könyveket egyharmad áron kapja a bizottságtól. A továbbfejlesztést is meg lehet oldani egész csekély rendszeres hozzájárulásokkal. Lelkészek, tanítók, gazdaköri vezetők maguk is örömmel élvezhetik munkájuknak eredményét, mert az egyébként nehezen beszerezhető érdekesebb könyvujdonságok is eljuthatnak így falujukba. A jó olvasnivaló pedig igen előnyösen befolyásolja az egyesületi, az egyházi és a nevelő munkát.

Dr. Parádi Ferenc.

GAZDASÁGTUDOMÁNY

Ellős tehenek előkészítése.

A fejőstehenek takarmányozásánál igen fontos tudni az újabb tejelésre való előkészítést vagy kítőgyeltetést.

Ugyanis a fejősteheneket általában 300 napig szokás fejni és 60 napig hagyják szárazon állani. Tudományos kísérletek bebizonyították, hogy az a tehén, amelyet majdnem az újabb ellésig fejtek, mindig megbosszulta magát azzal, hogy a következő tejelési időszakban kevesebb tejet adott, mint az előző időszakban. Megállapított tény, hogy a tőgy mirigyének termelőképessége csak úgy fokozódik, ha az új tejelési időszak előtt pihenni vagyis új erőt tartalékolni hagyjuk. De ezen pihenési idő alatt nem elég a tehenet létfenntartó takarmányon tartanunk, hanem jobban kell takarmányozzuk! Mindenek előtt, ha teheneink az ellést megelőző 60 nap alatt nem apasztatának el, úgy elvonjuk az abrakot, naponta csak egyszer fejjük vagy meg sem fejjük és ha így sem érünk el eredményt, hashajtót adunk a tehénnek pl. keserűsőt. Így a tehén elapaszt és a tőgy visszafejlődik. Ezután kezdjük a tehén előkészítést úgy, hogy fokozatosan emeljük az abrakot addig a mennyiségig, ameddig annyi abrakot kap, mint amennyit az előző tejelési időszakban kapott, akkor amikor nekünk a legtöbb tejet adta. Ezen mennyiséget addig kapja, amíg az ellés tünetei mutatkoznak. Ekkor megint fokozatosan csökkentjük az ab-

rakot és körülbelül az ellés előtt 2—3 nappal egészen megvonjuk. Ezzel megakadályozzuk a tejmirigyek erősebb tevékenységét és kikerüljük a tőgygyuladást. De addig is, amíg a tehén főcstejet termel, ne nagyon abrakoljunk, csak azután ha már a tehén rendes tejet termel. Ekkor kezdődik az érdem szerinti vagyis az egyedi takarmányozás, amikor a tehén annyi takarmányt kap, amennyi a létfenntartásához a borju által kiszopott és az általunk kifejt tejet előállításához szükséges. Ha a fentiek szerint járunk el, elkerüljük azt, hogy fejős tehenek az ellés alatt és után lesoványodjanak és elapasztanak. De nem is tudnánk elérni semmi eredményt ugysem, ha akkor kezdenénk el abrakolni, amikor a tehén már leellet, mert ilyenkor a tehén beteg, lázas és keveset eszik, így nem tudjuk pótolni a tejjel kiadott tápanyagokat.

Tehát fentiek szerint nem felel meg a valóságnak gazdáink között azon elterjedt tévhit, hogy „Az elléskor minden fejős teheneknek le kell soványodnia.“ Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a kövér teheneknél ellési nehézségek szoktak előfordulni, tehát az ellési időre nem szabad a teheneket meghízalni csak jó husban tartani.

Finta Domokos.

Gazdanapok. Az E. M. G. E. vetőmag és háziipari kiállítására és vásárára iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A legtávolabbi megyékből is csoportosan jelentkeztek a gazdák, hogy egyrészt megtekintsék a kiállított anyagot, másfelől viszont különböző vásárlásokat eszközöljenek. Vasárnap d. e. 10 órakor a Ref. Kolégium dísztermében Tempffly István nyugalmazott gazdasági iskolai igazgató előadására került a sor. A gazdaköri elnökök kötelességeiről szóló értekezését Nagy Miklós olvasta fel. Több értékes hozzászólás hangzott el, amelyek végén dr. Szász Pál az E.M.G.E országos elnöke fejtegette ki az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnek a gazdakörök jövőbeli

tevékenységével kapcsolatos terveit. Rövidesen ugyanis sor kerül a gazdaköri elnökök kiképzésére. Koppany Rezső E.M.G.E. felügyelő a zöldsztakarmányok termesztéséről, Seyfried Ferenc segédtitkár a silózásról beszéltek. Délután Székely Lajos az E.M.G.E gyümölcsészeti szakosztályának alelnöke előadásában arra a kérdésre válaszolt: Hogyan lesz a gyümölcsből áru? Bodor Kálmán az E.M.G.E gyógynövénytermelési szakosztályának előadója a vadon termő gyógynövények gyűjtésének a folyó évre való megszervezéséről tartott tanulságos előadást. Az E.M.G.E központi székházában viszont a felügyelői értekezlet zajlott le dr. Szász Pál elnök vezetésével. Az értekezleten

részvett Máriaffi Lajos, Cs. Károly István, Kádár István alelnökök, Teglegdy László ügyvezető alelnök, gr. Teleki Ádám, az Erdélyi Gazda főszerkesztője, Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő, Demeter Béla előadó, dr. Venczel József tanulmányi előadó, Nagy Miklós segédtitkár, Folyovich Endre a háziipari szakosztály előadója, — a központból, — továbbá Mikó László, Koppany Rezső, Szász Ferenc, Anghi Balázs, Finta Andor, Rednik Endre, Fodor Pál, Benedek Pál, Antal Dániel, Orosz Károly, Biró Pál, kerületi illetve alkerületi felügyelők, — mint vendégek Albrecht Rezső, Ugron Pál, Ugron Győző, Szabó Endre, gr. Bethlen Gábor és Bitay Endre. Az EMGE

elnöke ismertette a következő hónapok munkaprogramját, nyomatékosan hangsúlyozva, hogy mindent el kell követni a folyamatos termésbiztosítás érdekében. Az elnökség viszont minden olyan esetben, amikor annak szüksége jelentkezik, felterjesztésekkel él a kormányhoz, hogy a gazdátársadalom kívánságai meghallgatásra találjanak.

Hány méhesalád van Romániában?

A földművelésügyi miniszter kiutatása szerint Romániában 588 ezer 298 méhesalád van. A megállapítások szerint a méhesaládok felénél több korszerű kaptárakban van elhelyezve. A kormány elhatározta, hogy a méhállomány feljavítására nemesített méhkirálynöket fog külföldről behozni.

Egessük el a hernyófogó öveket!

A gyümölcsfák törzséről leszedett hernyófogó öveket, miután a fák törzséről leszedtük, el kell égetni. A hernyófogó övek ugyanis további fertőzések terjesztőivé válhatnak, mert nagyon sok bogár és pillangó pete van a hernyóöveken. A tűzben a peték megsemmisülnek és így nem okoznak további fertőzést.

Megállapították a cukorrépa átvételi árát.

A cukorgyárak és a cukorrépa termelők megbízottai között hetekig tartó tárgyalások folytak a cukorrépa átvételi árának megállapítása ügyében. Hir szerint a tárgyalások sikerre vezettek és a gyárak méltányolták a gazdák áremelés iránti kérését. A megállapított árat hivatalosan még nem tették közzé.

A rézgálic elsőrendű szükségleti cikk.

A kormány a rézgálicot az elsőrendű szükségleti cikkek közé sorolta. Ennek következtében a rézgálic árát a hatóságok fogják megállapítani. Az intézkedés megnyugtatólag hatott a szőlősgazdákra, mert a rézgálic a peronoszpóra elleni permetezésnek nélkülözhetetlen anyaga.

Milyen a piac általános képe?

A hivatalos jelentések alapján a piacon uralkodó állapotokról a következő helyzetképet rajzolhatjuk meg. A *gabonaneműekben* nem mutatkozik nagyobb mértékű áremelkedés. Ennek oka az, hogy több termény külföldre való szállítását kiviteli illetékekkel nehezítették meg és így a belföldi ellátás céljaira nagy készletek állanak rendelkezésre.

A *takarmánypiacon* általános áremelkedés tapasztalható. A tavalyi esztendőben ugyanis gyengén sikerült a takarmánytermés és nagyon sok vidéken a gazdák nem rendelkeznek annyi takarmánnyal, hogy állataikat elláthassák. Hozzájárul a bajhoz, hogy legtöbb helyen kevés szalma termett és ezzel sem lehet pótolni a szénát. Súlyosbitja a helyzetet, hogy a szigorú tél még most, február hónap végén sem engedett fel. Ilyenformán kilátás van arra, hogy a takarmány árak még március és április hónap folyamán is tovább fognak drágulni.

A *gyapju, gyapot és szövött áru* drágulása tovább tart. Mindenesetre az tapasztalható, hogy az árak ugrászerű emelkedése most már megakadt, mivel a közönség részéről lanyhult a vásárlási kedv. Így a kisebb kereslet folytán az árak rohamos emelkedése megállott.

Bőráruban és lábbeliben a fogyasztóközönség részéről élénk kereslet mutatkozik és minthogy a polgári fogvasztás céljaira szolgáló bőrkészleteket korlátozták, az árak olcsulására kilátás egyáltalában nincs.

Italneműekben a drágulás megállott. A kereskedők és magánosok nagy készletekkel látták el magukat és így kereslet a piacon alig mutatkozik.

A *vasáru* piacon a drágaság tovább fokozódik. A közönség részéről nem mutatkozik nagy kereslet, mert mindenki igyekezett magát hónapokkal ezelőtt ellátni. Tekintettel azonban arra, hogy a kereskedők készleteiket

különösen külföldi áruval nem tudják kiegészíteni, a vasáru piacon további áremelkedések várhatók.

A *gyarmatáru* piacon a forgalom a fogyasztó közönség vásárló kedvének lanyhulása következtében csökkent. Az árak is állandósultak, mert külföldről megindult a behozatal. A kávé, tea, rizs és fűszeráru piacon rövidesen olcsulás fog mutatkozni. *Szappan* bőségesen van a kereskedésekben. Az állati és növényi *zsiradékokban* mutatkozik még hiány és ezért ezeknek árai szilárdak.

A piac hangulatára nézve jellemző tünetként megállapíthatjuk, hogy a *Kereskedők hitelt egyáltalában nem nyújtanak*. Minden árucikkre nézve szabály, hogy azonnal kell fizetni. A forgalmat ez különösen azért nehezíti meg, mert a kiskereskedők sem kapnak hitelt a nagykereskedőktől és ennek hátrányait a fogyasztó közönségre hárítják át.

Terményárak Aradon.

Buza 460—470, árpa 500—520, kukorica 420 lej mázsánként.

Rétiszéna 250—270, lóhere- és lucerna széna 300—320 lej mázsánként.

Terményárak Tordán.

Búza 530—540, kukorica 420—430, árpa 500—510, zab 520—530 lej mázsánként.

Réti széna 200—210, lucerna és lóhereszéna 230—240 lej mázsánként.

Drágult a tégl.

A fa, vas és más építőanyagok után a tégl is megdrágult. A tégl ára tavasszal 15—20 százalékkal lesz drágább, mint volt az ősz folyamán.

Bagóból milliós vagyon. Charles Schwab egy pitsburgi szatócsnál segédkedett. A boltba naponta bejárt egy öreg skót, aki szenvedélyesen bagózott. Charles külön az ő számára szerzett be kitűnő minőségű bagót. Az öreg skót, aki melleleg Carnegie-óriási vasgyárainak volt a vezérigazgatója, úgy megszerette a trafikos fiút, hogy leszerződött a gyárhoz tisztviselőnek. Tíz év múlva már Charles Schwab volt a Carnegie-gyárak vezérigazgatója és sokmillió vagyon ura. Érdekes életéről számol be **Tolnai Világlapja** legújabb száma.

Mekkora az angol világbirodalom?

Mostanság mind gyakrabban olvashatunk jóslatokat a háború kimenetelére nézve. A szembenálló felek egyöntetűen a saját győzelmükben biznak. Németek, franciák és angolok időnként felelni próbálnak erre a kérdésre: miért is küzdenek? Ki felelős a háboruért és mi a háboru célja? Nemrég egyik német miniszter újból kijelentette, hogy ha a háboruban Anglia és Németország közül valamelyiknek el kell pusztulnia, úgy minden bizonynyal az angol birodalom fog elpusztulni. Más német vélemények is azt hangoztatják, hogy Németország főellensége Anglia. Németország főcélja tehát, hogy az angol világbirodalmat elpusztítsa.

Kétséges azonban, vajjon pár év alatt el lehet-e pusztítani egy olyan birodalmat, melyet 400 esztendő munkával alapítottak? Mert az angol világbirodalom alapjait ide s tova mintegy 400 esztendővel ezelőtt kezdték lerakni.

Mekkora is ez az angol világbirodalom? Nagyságra nézve legelső a világon. Mióta a föld áll, ehhez hasonló birodalom nem volt még a világon. Az angol világbirodalom az összes szárazföldek egynegyedét teszi ki. Ebben a birodalomban él a világ lakosságának egy negyed része. Az egész világon körülbelül kétezer millió ember van. Az angol világbirodalom lakóinak száma pedig eléri az ötszázmilliót. Ennek természetesen legnagyobb része nem angol, csak angol uralom alatt élő alattvaló.

Hogyan alakult ki ez az óriási birodalom? Nagyon hosszú idő leforgása alatt, lépésről-lépésre. Ezelőtt százegynehány esztendővel kezdődött az angolok terjeszkedése. Akkoriban az angolokon kívül spanyolok és franciák is nagy hatalmu népek voltak. Amerikát ekkor fedezték fel s ennek az új világrésznek északi és déli területei egyaránt még ismeretlenek voltak. Bátor és erőszakos európai emberek indultak útnak az új világ felé. Az angolok csakhamar gyarmatokat alapítottak Észak-Amerikában. De az angol telepeseik mellett spanyol és francia kivándorlók is megjelentek az új világban és ők is gyarmatokat alapítottak. Az így keletkezett gyarmatok lakósaik az anyaország védelme és kormányzása alatt éltek. Lassan-lassan elszaporodtak és Amerika földjéből mind nagyobb és nagyobb területeket fogtak művelés alá. A földművelésen kívül iparral és kereskedelemmel is foglalkoztak. De a különböző nemzetiségű gyarmatok nem sokáig fértek meg békességben egymás mellett és csakhamar harcra került a sor. Ekkor természetesen mindenik gyarmat az anyaállam segítségét kérte. Ezek közül abban az időben már Anglia volt a leghatalmasabb, mivel az angol hajóhaddal más nemzetek hajóhada

nem mérkőzhetett. A spanyolok megpróbálták a harcot, de vereséget szenvedtek. Óriási hajóhadjukat az angolok elsüllyesztették. Ettől kezdve a tengeren az angol hajók uralkodtak és bármelyik nemzet is próbálkozott velük szembeállni, előbb-utóbb vereséget szenvedett. Így jártak a franciák is. Ezelőtt 173 esztendővel az angolok tőlük foglalták el Amerika északi részét, Kanadát.

Ugyanebben az időben kezdődött meg az angol terfoglalás Indiában és Afrikában. India, Ázsiának ez a legértékesebb része, azelőtt nagyrészt a franciák hatalma alatt állott. Az angolok azonban nemsokára Indiát is birtokukba kerítették. Afrikában ugyanekkor a holland eredetű gyarmatosokkal, a búrokkal versenyeztek területekért. Pár évtized múlva Anglia megszerzett magának egy egész világrészt, Ausztráliát.

Az angol hódítás majdnem mindenütt egyformán kezdődött. Az idegen világrészben először egyes angol kivándorlók jelentek meg. Kisebb-nagyobb csoportokban érkeztek, legtöbbször néhány család. Leggyakrabban vallásuk miatt üldözött emberek, vagy kincskereső és kalandvágyó férfiak indultak el új hazát keresni. Letelepettek valamely területen, melyet bérbe vettek a bennszülött uralkodóktól. Házakat építettek, földműveléssel és kereskedelemmel foglalkoztak. Mikor az új telepek megerősödtek és lassankint meggazdagodtak, a bennszülött uralkodók megkivánták vagyonukat. Erre a gyarmatosok erősségeket építettek és támadás esetén bátran védekeztek. Előbb-utóbb az anyaállam segítségét kérték s ez meg is érkezett. A vége mindig az lett, hogy az angolok legyőzték a bennszülött uralkodókat és lassankint az egész területet birtokukba vették. Ettől kezdve a hatalmas angol hajóhad biztosította a gyarmatok és anyaállam összeköttetését és mind a mai napig legfőbb összetartó kapcsa a birodalomnak.

Az angol világbirodalom nagyobbítására az elmúlt száz esztendő alatt viseltek a legtöbb háborút. E háborúk által az angol világbirodalom európai, ázsiai, és afrikai birtokokkal növekedett. Az angol birodalomhoz tartoznak azok a szigetek és kikötők, melyek az angol birtokokat összekötő tengeri-utakat biztosítják.

Ma Angliának Európában háromszázezer négyzetkilométer, Afrikában több, mint 10 millió négyzetkilométer és Ausztráliában a sarkvidéki területekkel együtt mintegy kilenc millió négyzetkilométernyi birtoka van. E birtokok közül Kanada, Délafrika és Ausztrália úgynevezett dominium, azaz külön kormánya van, míg a többi gyarmatok a londoni angol kormány közvetlen felügyelete alatt állanak.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság !

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

MULATATÓ

Tél utóján.

*Mély csend borul még az áldást hozó tájra
És a bércek felett nyögve zúg a szél,
Fagyba láncolt még a napnak fénylő árja,
De a cinke már a tavaszról regél.*

*Egyszerű kis dalát oly boldogan zengi,
Kertem öreg fáin — társa rá, felel —
S habár a zuzmarás zord tél körül lengi,
A kis cinke pár a nyárról énekel...*

*Új fészekrakásnak reménye heviti,
Kis szíveiket a kínos tél után,
Viharvert hazában új vágy lelkesíti,
Új fészket rakni a szétrombolt tanyán.*

*Az öreg tél morog, fogát csikorgatja,
S hólepkéket hajgál bozontos szakállá,
A két kis cinege vig dalát dalolja.
Dalukban ott rezeg a nyár édes álma...*

Horváth István, kispazda.

A rokonok ismerkednek.

Hogy mi a rokonság, azt igazán csak azok tudják, akiknek nincsenek rokonaik; illetve akik távol élnek tőlük s bajukban, magányosságukban csak vágyakoznak utánuk. Így van ez az emberekkel, de így van a nemzetekkel is. Az egymástól messze szakadt népek fiainak találkozása, ha tudnak a rokonságról, van olyan meghatározó, mint amikor családtagok találkoznak. Volt részem benne.

Jó egynéhány esztendővel ezelőtt, egy decemberi éjszakán az egyik berlini pályaudvaron fel-alá járva hangozatosan vitalkoztam egy magyar barátommal. Éjfél felé járt az idő, iszonyu hideg volt; köröttünk a vonatra várakozók mintha parázson álltak volna, úgy kapkodták a lábukat. Szemöldöküket, bajuszukat dérral vonták be a fagy. A vita kettőnk között magyarul folyt, elég hangozatosan, talán már több is volt, mint vita. Vélt igazunk mellett nyilván a hideg is ingerelt bennünket. Egyszerre két ismeretlen fiatalember lépett hozzánk.

— Bocsánat, maguk magyarok? — kérdezte az egyik németül, arcán tétova, bocsánatkérő mosollyal. Jól megtermett, szőke fiatalember volt.

Épp egy mondat közepén tartottam nem sok kedvem volt válaszolni, németül különben is csapnivalóan tudtam.

— Azok vagyunk! — mondta egy kis idő múlva és egy kicsit kihívóan a barátom.

Az ismeretlen letette az utazótáskáját, arcán a tétova mosolyt a boldog meghatottság váltotta fel. Kezét felénk nyújtotta, aztán hol akadozva, hol gyorsvonatsebességgel nekilendülve mondott valamit. Németül mondta, egy szót sem értettem belőle. A következő pillanatban átölelt, azt hiszem meg is csókolt. Szeme mindenestre könnyekkel küzdött. Karjai közül kérdő pillantást vetettem barátom felé.

— Azt mondja, hogy ők meg finnek — magyarázta az.

Ezzel rajtam is erőt vett a meghatottság. Átkaroltam én is a finn testvért. Valóban olyanfajta érzés áradt el rajtam, mint mikor egyszer négyévi távollét után végre találkoztam egyetlen testvérbátyámmal. Finn testvéreinkről, tudtam, jó néhány ezer évvel ezelőtt váltunk el, valahol az Ural és a Volga között. Sokáig maradtunk így összeölelkezve, közben egymás hátát ütögettük.

Beszélni, sajnos, nem tudtunk, az ezer évek alatt közös anyánk hajdani nyelvéből mindketten sokat elfeledtünk. De ez nem volt akadály. Azonnal elhagytuk a pályaudvart, ők is, mi is elhalasztottuk az utazást, beültünk egy vendéglőbe. Ismétlem, nem igen értettük meg egymást még németül sem, barátom volt a tolmács. A finnek lelkesülten, elragadtatva beszéltek Magyarországról, a napsütötte déli rónákról, ahol melleleg sohasem jártak. És még lelkesültebben a dicső magyar népről, az ő hatalmas testvéreikről, akik közül elevent életükben először a mi személyünkben láttak. Kigyult arccal emlegették Árpádot, Hunyadit, Petőfit. Mellem feszülni kezdett, valami személyes közt éreztem e nagy férfiakhoz: először éreztem egy hatalmas nemzet fiának magamat. A finnek nem győzték dicsérni hősiességünket, szabadságszeretetünket, műveltségünket, melyet annak idején leszállva az ázsiai törpe lovokról, olyan gyorsan megszereztünk. Bólintottam. Mit tagadjam, hősnek, szabadságszeretőnek, sőt feledve, hogy még németül sem tudok, roppant műveltnek éreztem magam.

A finnek felfelé tekintettek ránk. Mindketten diákok voltak, nyelvészek. Én is annak, nyelvésznek készültem. Így rengeteg szót ismertünk egymás nyelvéből, olyanokat is, amelyek az egypár ezer éves távollét alatt álruhát öltöttek magukra. Előkerestük ezeket is. Tréfából csak olyan ételt rendeltünk, amelynek neve mindkettőnk nyelvében megvolt, amelyet tehát még közös őseink is fogyaszthattak ázsiai lakomájukon. Halat rendeltünk, mert azt finnül is *kala*-nak hívják, aztán vaját, illetve a finnek szerint *voj*-at. Kértünk még szarvast is, amit a finnek *sarvi*-nek neveznek. Sajnos, nem kaptunk. Mindehhez csak vizet ittunk, mégpedig jégbe hűtve, tekintettel arra, hogy a jég finnül is *jää*. Így ültük meg az áldomást, így vigadtunk, hogy alkalmunk akadt nem is

annyira az ételeket, mint inkább a szavakat nyelni, azaz *niele*, mint ők mondták. Kamaszos jókedvünkben majdnem kézzel ettünk csak azért, mert a kéz finnül is *käsi*. Aztán nagysokára mégis nekikészültünk, elmenni, amit ők is így fejeztek ki, hogy *mene*.

*

Ez volt az első találkozásom a rokonokkal. Azután jóideig csak könyvekben kerestem őket. Megismerkedtem az ő Hadurukkal, a csodálatos Kalevala ravasz és bájos Ukkó-jával és ez az ismerkedés nem volt kevésbé meghatározó, mint az a berlini. Aztán a hatalmas összehasonlító szótárak és nyelvi kiadványok sűrű és nem egykönnyen áthatolható hozótjában jól megismerkedhettem a többi rokonnal is, a gazdag finnek és észtek után

a szegényebb zürjénekkal, osztjásokkal, vogulokkal, akik a legszegényebb rokonok, de akik legközelebb állnak hozzánk, velük már nemcsak szavaink és mondatszerkezetünk közös, de szavaikból, némj keresgéléssel, olyan egész mondatokat lehet összeállítani, amelyeket egy kis odafigyeléssel minden magyar megérthet. Ezekkel még jobban szerettem volna találkozni! Vogul mindössze ötezer él ott fenn az északi Sarkvidék közelében, ahova konok szabadságszeretetükben és reménytelen, de véres harcaik után az orosz zsarnokság elől felhúzódtak, — az egész finn-ugor család, belevéve még a liveket és vótokat is, alig számlál *huszmilliónál* több lelket.

Illyés Gyula.

APRÓSÁGOK ADOMÁK

Nevezetes gombóc.

1864-ben Ferencz József császár és király születésnapja alkalmából Bécsben ünnepeket rendeztek. Egy bécsi gyáros óriási gombócot készítettett az uralkodó születésnapja alkalmából megtartott népnünnepélyre. A Vasárnapi Ujság 1864-ik évi évfolyamában a következőképpen írja le az óriási gombóc történetét.

Óriási gombóc. Bécsben az Őfelsége születése napján tartott népmulatságra Wagner gyáros egy óriási gombócot készítettett, mely a következő alkatrészekből állott: 300 font mazsola, 300 font aprószőlő, 200 font mandula, 200 font velő és zsir, 250 font cukor, 1000 darab vajás zsemlye, 100 font cukros citromhéj, 100 darab citrom, 50 darab vaj, 50 font zsir, 18 üveg rum, 30 pint tej, 4500 darab tojás és 26 font finom fűszer. A keverés és összeállítás egy hétig tartott, az egész gombóc súlya 1130 font s öt nap és öt éjjel kellett főzni, hogy belseje is át legyen főve. E célból a gombóc közepén egy bádóg cső ment keresztül, melyen a gőz járt. A nyers gombóctészta új vitorlavászonba volt kötve, s a legvékonyabb bádógból készült üstben főtt, mely igen erős forró üstbe volt alkalmazva. A gombóc be és kiemelése csigán történt, s 12 ember és két hajtógép kellett hozzá.

Porcellánból készült harangok.

Norvégiában rendkívül érdekes kísérletet tettek arra vonatkozólag, hogy mivel lehetne helyettesíteni a harangok szokásos fém anyagát? Megállapították, hogy a harangok anyagául nagyon alkalmas a porcellán. Természetesen erre a célra különlegesen kell a porcellánt előkészíteni és égetni. Nagyon vigyázni kell arra, hogy az anyag teljesen egységes legyen, semmi repedés se legyen a kész harangon. A legkisebb repedés ugyanis veszélyessé válhatik, amikor a harang nyelve hozzá ütődik a harang burájához. A Norvégiában végzett kísérletek során megállapították, hogy ha jöminőségű porcellánföldet használnak harangkészítéshez és gondosan járnak el a harang égetése alkalmával, a porcellánból készült harangok rendkívül jól beválnak. A porcellán harang hangja erősebb, mint a fémből készült harangé és csengése tisztább. Az érdekes kísérletből következtetik, hogy rövidesen több helyen fognak porcellán harangokat alkalmazni.

A természet bölcsessége.

A február hónapban uralkodó hideg időjárással kapcsolatban nagyon sokan érdeklődtek aziránt, hogy vajjon a hideg az őszi vetéseknek nem ártott-e? Ezzel kapcsolatban közöljük az alábbiakat: A hideg időjárás rendszeren csak akkor árt az őszi vetéseknek, ha hó nélküli, hideg tél van, amikor a hőmérő 10—15 fok alá sü-

lyed. Ártanak továbbá a vetéseknek a hideg száraz szelek. Ezek sokszor nagyobb kárt okoznak tavasszal a vetésekben, mint a hideg időjárás télen. Egyébként a természet bölcsen gondoskodott arról, hogy a növényzet télen meg legyen védve a hideg kártételétől. Az időjáráskutatók megállapításai szerint, és ezt a tapasztalat is megerősíti, mielőtt télen nagyobb hidegek következnenek be, mindig bőven havazik. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy amikor a hideg időjárást hozó levegőtömegek érintkeznek a melegebb levegővel, felhők keletkeznek és azokból bőven szokott hullani a hó. Amikorra a hideg levegőtömegek teljesen kiszorították a meleg levegőt és kemény fagyok következnek be, akkorra már csaknem mindig vastag hótakaró borítja a földet. Ez a vetéseket megvédi a fagyástól. A másik rendkívül érdekes és a vetések áttelelése nézőpontjából rendkívül hasznos jelenség, hogy valamely vidéken nagy hideg csak akkor lesz, hogyha hó takarja a földet. Ennek az az oka, hogy a vastag hótakaró mellett a nap-sugárzás hatástalan marad, mivel a hóban a Nap melege nem raktározódik úgy fel, mint a talajban. Ezért aztán hótakaró mellett éjszaka nagy hidegek lehetnek. Ha pedig nem fedí hótakaró a földet, nagyobb és hosszú ideig tartó fagyok csak a legkritkább esetben lépnek fel. Az elmondott időjárás jelenségekből kitünik, hogy a természetnek csodálatos eszközök állanak rendelkezésére, hogy a növényzet áttelelését biztosítsa.

Figyelmeztető szám.

A népesség szaporodása tekintetében Európa összes nemzetei közül a franciák állanak a legrosszabbul. Franciaországban a legutóbbi kimutatások szerint a születések száma évente 610 ezerre, a halálozások száma 640 ezerre rug. A francia nemzet tehát évente 30 ezer lélekszámmal csökken.

Baleset a cukorrépával.

A cukorrépa tudvaleg két éves növény. Az első évben terem meg a répa, a második évben a mag. Répamag termelésével azonban kevés gazdaság foglalkozik. A legtöbb a répamagot inkább megveszi.

Egyik gazdaság törekvő gazdatisztje elhatározta, hogy ő is felcsap répamagtermelőnek. E célból a szomszédságban fekvő gazdaság intézőjéhez fordult tanácsért és utbaigazításért s egyben nála rendelte meg az elültetésre szükséges répákat is. A répák megérkeztek s azokat egy erre már előre elkészített parcellába elültette. Telt-múlt az idő, gazdatisztünk többiben megnézte a parcellát és sehogy sem értette, miért nem indulnak a répák szárba, mert ott gaznál, gyomnál egyéb nem bujt ki. Egy ideig még türelmesen várt, mikor azonban már egy hónap telt el az ültetés óta s a répák még mindig nem akartak megeredni, átüzent a szomszéd gazdaságba s kérte az intézőt, akinél a répákat megrendelte, jöjjön át hozzá s állapítsa meg, mi lehet itt a baj.

Az intéző csakhamar átjött, bejárta a parcellát, fejét csóválta és így szólt:

— Kolléga ur biztos abban, hogy azokat a répákat, amelyeket én szállítottam, csakugyan el is ültették?

— Én ugyan személyesen nem voltam jelen a répák elültetésénél, — felelt rémulten a gazdatiszt, — de nincs okom kételkedni, hogy öregbéresem eleget tett utasításomnak.

— Hozzon ide egy ásót! — szólt az intéző.

Kezdték ásni a parcellát. Ásás közben megoldódott a rejtély: a répák el voltak ültetve, de jó mélyen és fejükkel lefelé...

A festőbe bor kell!

Egyik udvarhelyi szobafestő borpince közelében dolgozik. A bor hatalmas ereje föl-fölcsap hozzá s ilyenkor nagyokat nyel a kiáramló kellemes illatból.

Egyszer aztán egy új festékkeverés közben így szól a háziasszonyhoz:

— Naccsága kérem, a festőbe bor kénel!

— Melyik fajtából adjak, messter ur?

— A legjobbikból! Lehetőleg óbort, mert minél jobb a bor, annál szebb lesz a munka.

— Aztán mennyi kellene?

— Hát... hát... egyelőre vagy két liter elegendő.

Nehéz eldönteni.

Az anya kérdezi gyermekét, hogy mit szeretne vacsorára enni? A gyermek azt feleli, hogy neki teljesen mindegy, bármit kap.

— Csak azt szeretném tudni — szól hozzá az anyja, — hogy azért mindegy neked, hogy mit kapsz, mert nagyon jól vagy lakva, vagy pedig azért, mert éhes vagy.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

F. I. Gyümölcsfáinak téli permetezését február hónap végén vagy március elején nyugodtan elvégezheti. Vigyázzon arra, hogy a permetezést száraz, fagymentes napon végezze. Ha ugyanis fagy van, a permetlé ráfagy a rügyekre és árt azoknak. Esős időben pedig azért nem szabad permetezni, mert az eső a szert lemossa és semmi hatása sem lesz a permetezésnek. Amikor a meleg következtében a fák nedvkeringése megindul, és rügyezni kezdenek, nem szabad az ugynevezett téli permetezést alkalmazni.

F. J. Azonnal vizsgálta meg szemorvossal a gyermek szemét. Nagyon gyakran előfordul ugyanis, hogy a gyermek azért végzi iskolai feladatait görnyedt testtartással, mert rövidlátó. Olvasás és írás alkalmával a rendes távolság, amennyire a szemnek a betűtől lennie kell, 30 centiméter. A görnyedt testtartás nagyon gyakran arra figyelmeztet, hogy a gyermek rövidlátó.

S. M. Örvend. Ha a nyul a fa kéréget teljesen körülrágta, a rágás alatt visszavágjuk a fát és az előtörő nemes hajtások egyikéből nevelünk megint új törzset. Ha a rágás nem terjed egészen körül és a héjnak fele épen maradt, a seb szélét éles késsel megtisztítjuk, hidegen folyó oltóviaszszal kitöltjük, ronggyal bekötözzük. Lehet nyulrágta fára megfelelő tapaszt készíteni agyag, szarvasmarhatrágya, hamu és víz keverékéből. Ezzel a sebeket kitöltjük, a fát bekötözzük és rendszerint — ha nem nagy a

ERDÉLY LEGJOBB MEZŐGAZDASÁGI
ÉS KÖZGAZDASÁGI SZAKLAPJA

MEZOGAZDASÁGI SZEMLE

MUTATVÁNSZÁMOT
INGYEN KÜLD A KIADÓHIVATAL

CLUJ-KOLOZSVÁR
STR. BARON L. POP 5. SZÁM.

Előfizetési díja
egész évre csak
80⁰- lejt

seb — meggyógyul a fa. Értékesebb, fiatal fáknál oltóvesszőkkel át lehet hidalni a nyulrágás helyét. Nagy szakértelmet kívánó munka. Ezzel esetleg megmenti a fát a pusztulástól.

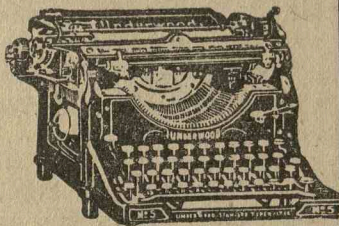
Z. F. Valóban igaz, hogy a baromfi a szőlőben nagy hasznot hajt. Így tehát egybe lehet kapcsolni a szőlőműveléssel a baromfitenyésztést. A baromfiak legelés közben ugyanis sok kártevő bogarat pusztítanak el a szőlőben. Egyre azonban nagyon kell vigyázni! Amikor a szőlő érni kezd, a baromfiakat el kell zárni vagy más területen kell számukra legelőt biztosítani, mert az érő szőlőben óriási károkat okoznak, mivel a bogyókat esipegetik.

F. J. A havat minden aggodalom nélkül a fák törzse köré halmozhatja. A fák törzse mellé halmozott hó nemcsak nedvességgel látja el a fát, hanem olyan anyagok is jutnak a talajba, amelyeknek trágyázó hatásuk van. A hó a törzsön nem okoz fagyfoltokat — ez téves hiedelem.

M. I. Ha az orvos a gyermek számára sok C-vitamint rendelt, azt a következő ételekben nyújthatja. Nyers zöldség, különösen renes és vörös káposzta. Ezt nyersen salátának elkészítve adja a gyermeknek. A nyers savanyukáposztában is sok C-vitamin van. Ezenkívül nagymennyiségű C-vitamint nyújthat citromlé után a gyermeknek. Kitűnő C-vitamin forrás az érett zöldpaprika, továbbá a rózsabogyó. Sajnos, azonban ezeket most nem tudja a gyermek étrendjébe beilleszteni.

SMITH PREMIER Nr. 60.
REMINGTON
UNDERWOOD és CORONA

IRÓGÉPEK

Gvári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító-kellékekből. Speciális javító-műhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépek nagy raktára.

„RAPID”
IRÓGÉPVÁLLALAT

KOLOZSVÁR, STR. REGINA MARIA 33.

SZERKESZTŐI-ÜZENETEK

Az alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizető-kért.

P. J. Magyarszarvaskend, B. J. Margitta, N. S. Mezőköbölkút, S. J. Ujbálint, M. M. Feketetót, G. I. Galsa, L. F. Vervölgy.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számban megemlítettük, hogy megbízottaink mely megyéket, illetve járásokat keresik fel, hogy a hátralékosoktól a díjat felvegyék. Ez alkalommal szükségesnek tartjuk ismételtlen közölni azt, hogy azok, akik hátralékosok, csak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki a díjat, úgyszintén csak azon megbízottainknak, akiknek erre tőlünk meghatalmazásuk van. Naptárunkból még van egy kisebb mennyiség raktáron, tehát azon előfizetőinknek, akik a közeli napokban kifizetik hátralékaikat, még elküldhetjük a naptárt, de azok, akik később fizetnek, csak abban az esetben, ha még tart készletünk. Figyelmeztetjük azon előfizetőinket, akik nagyobb hátralékban vannak, hogy az általunk kitöltött postautalvány felhasználásával küldjék be a díjat, úgyszintén azokat, akikhez még nem tudtuk eljuttatni a kitöltött postautalványt, már előre figyelmeztetjük, hogy amint ezen felszólítást átveszik, gondoskodjanak a pénz beküldéséről, mert ha ez rövid időn belül nem történik meg, kénytelenek leszünk részükre a további lapküldést megszüntetni.

K. L. Biharpoklos és K. A. Szentleányfalva. Lapunkat önöknek minden héten pontosan kiküldtük s nem értjük, miért nem jut birtokukba. Az elmaradt számokat ismételtlen megküldtük. Érdeklődjének a postahivatalnál a lapok felől.

Özv. Cz. M.-né. Forduljon Piatsek Andrásához Oradea, Str. Episcopul Pavel 6., ahol bizonyára nyerhet felvilágosítást.

Ifj. K. J. Gilvács. Nálunk csak K. J. gépész szerepel, ennek a naptárt még január 30-án elküldtük.

K. I. Csikvacsarcsi. A naptárt febr. elején elküldtük s reméljük, hogy azóta kézhez is vette.

B. I. Marostelek. A 150 lej még januárban beérkezett, azonban Ön nem a saját faluját jelölte meg feladási helyül, hanem Marosjárt. Ilyenformán Marosjára indítottuk meg a

lapot, mert ilyen néven oda a lap nem járt és azért történt, hogy nem irtuk javára az összeget. Megjegyezni kívánjuk, hogy a Marosjára küldött lap visszaérkezett, mert a név ismeretlen. Most az összeget javára irtuk és a naptárt is elküldtük. A jövőben kérünk mindig pontos címet adni a pénzfeladásnál.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: N. I. Borosbes 155, E. L. Cséfa 305, (könyvet címére elküldtük), P. L. Gyergyószentmiklós 155, G. I. Csikszentimre 150, O. L. Buza 75, B. J. Margitta 155, Ö. Gy. Szilágyborzás 150, H. J. Temesvár 150, B. M. București 150, W. B. Korond 150, S. O. Bodola 75, P. E. Gyulafehérvár 150, Sz. A. Csikszentmihály 305, K. M. Csikszépvíz 150, A. M. Hadikfalva 105, L. M. Gyergyóremete 155, T. G. Reszeghe 150, K. K. Á. Tasnád 100, H. J. Temesvár 150, K. M. Nagyszalonta 150, J. Gy. Ojtoz 155, L. F. Agyagfalva 75, P. J. Nagyszentmiklós 300, L. A. Feldoboly 85, Gy. F. Nagykoles 155, ifj. Sz. L. Ombód 155, Sz. F. Gyergyószentmiklós 155, B. Zs. Bikfalva 155, B. J. Várasfenes 155, Sz. J. Rézbánya 155, D. M. Dextrászéplak 155 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állás-keresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó befizetése esetén továbbítunk. Úgyszintén az érdeklődésre is csak ugyadunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

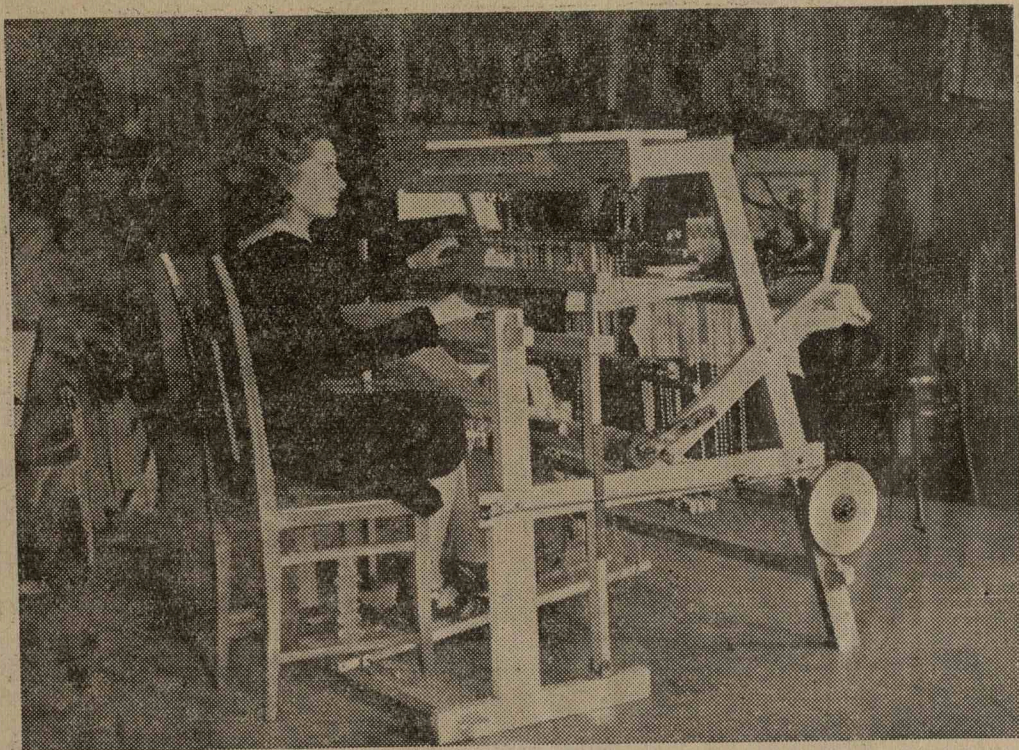
Felhívás a Gazdakörhöz és Szövetkezetekhez! A tengeri beszerzését a saját jól felfogott érdekében minden gazdakör és szövetkezet a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-T. brassói fiókjánál (Soc. Com. An. a Agriculturilor Braşov, Str. Voevodul Mihai 11.) eszközölje, annál is inkább, mert a nevezett kereskedelmi cég az E. M. G. E hivatalos kereskedelmi szerve és így a legelőnyösebb áron az E. M. G. E. szempontjainak figyelembevételével eszközli az eladást.

Figyelem! Mielőtt régi cséplőjén tudna, esetleg ujat venne, csereüzlet érdekében régigép leírása mellett közölje elhatározását „Csereüzlet” jelígre a kiadóba.

Újmódi szövőszék.

Minden téren a rohamos fejlődés korszakát éljük. A mezőgazdaság épügy, mint az ipar igyekszik többet és jobbat termelni. A háziipar se vonhatja ki magát ez alól, mert a földmives ember számára sokkal többet jelent hasznos téli foglalkozásnál. Évi költségvetésében épen olyan fontos tényező, mint a föld hozama. Saját érdekében tehát rá kell eszméljen arra, hogy ha a megnövekedett igényeknek eleget akar tenni — gyarapítania kell mesterségbeli tudását s főleg a többtermelés érdekében megújítani szerszámaikat. Mert lehetetlen például az, hogy szövőszerszámai ma is azon a fokon álljanak, mint voltak ezelőtt ezer évvel.

Képünkön bemutatott szövőszék, mely az EMGE idej vető-

Folyovits Endre újrendszerű szövőszéke.

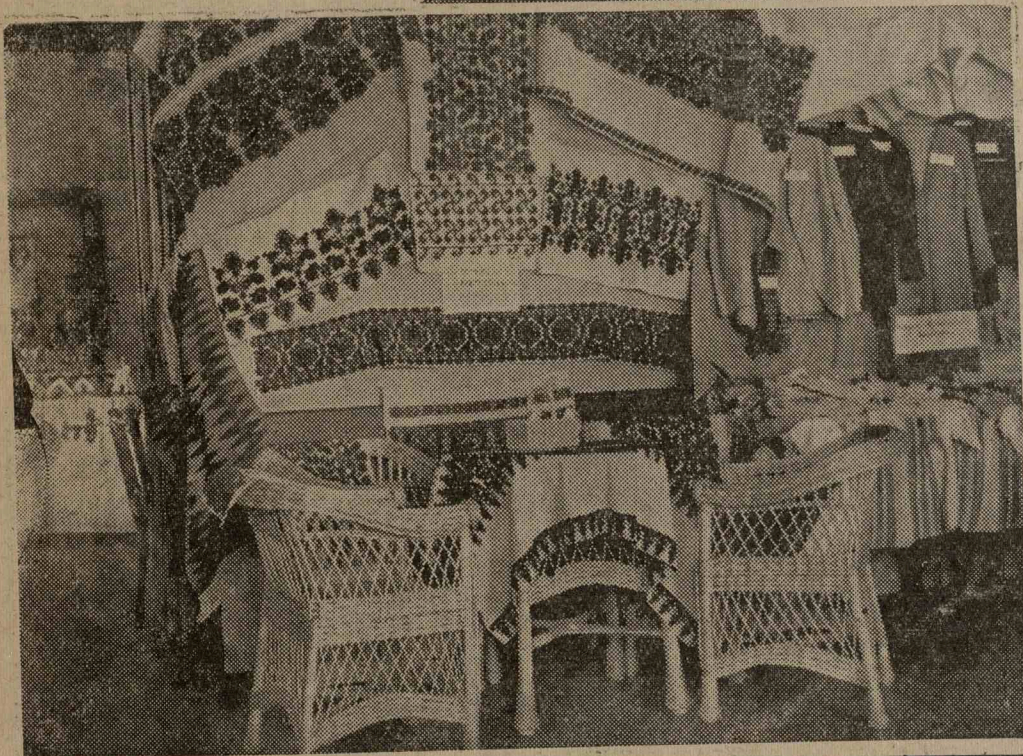
mag- és háziipari kiállításán aranyérmét nyert — azt a célt szolgálja, hogy a szövőháziipar jobbat és többet termeljen. A szövőszék tervezője Folyovich Endre építész-iparművész.

A szövőszék minden részlete mutatja a hozzáértést és gondos tanulmányozást. Könnyedsége és kicsisége mellett hosszúsége nem nagyobb egy rendes asztalnál — szilárd. Munkaképessége a gépi szövőszék teljesítményéig fokozható.

Szép és ízléses kiállítása révén bármely polgári lakásnak is kedves és hasznos butordarabja lehet.

A beszerzés iránt az Erdélyi Gazdasági Egyletnél, Kolozsvár, Str. Regalá 16. lehet érdeklődni.

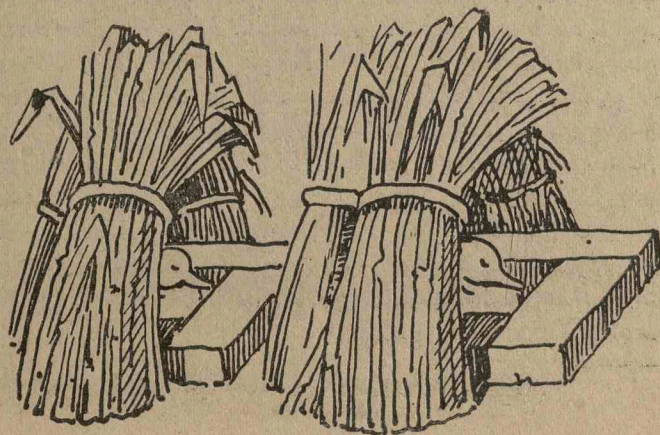
Az unitárius Nőszövetség torockói varrottasai.

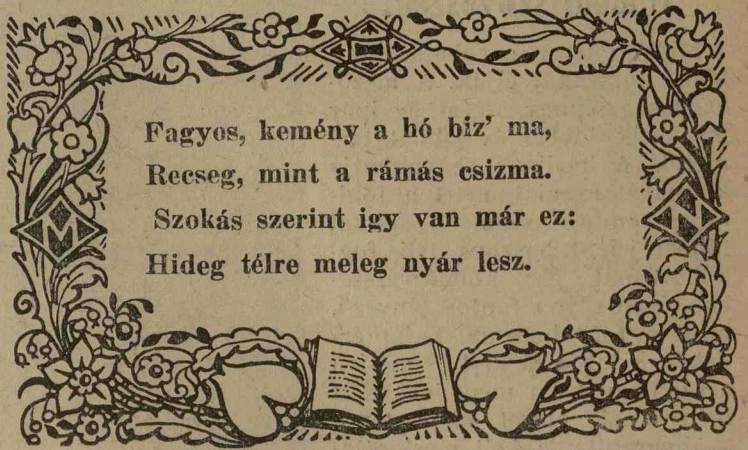
TANULD, MEG!

Költ-e a ruca?

Általában azt tartják, hogy a ruca nem szokott költöni. Legfeljebb abban az esetben költi ki tojásait, ha dugott helyen eltojik és a fészékét nem kapják meg. Ezért a rucatojásokat rendszeren tyúkkal vagy pulykával költetik ki. A németországi rucatenyésztők érdekes tapasztalatokat tettek. A rucák számára különleges fészkeket építettek. Ezeknek fő tulajdonsága, hogy náddal, kóréval vagy szalmával körül vannak rakva, vagyis a fészkek valósággal utánezata a szabadon költő vadruca fészkének. Ilyen fészkek alkalmazásával érdekes tapasztalatokat tettek. A rucák a fészkekben rendszeren kotoltak és költöttek. Az érdekes tapasztalat alapján nálunk is kísérletet lehetne tenni ilyen fészkek alkalmazásával.

Str. Elisabeta 6
CLUJ
DR. BALOGH ERNO URSAK

Fagyos, kemény a hó biz' ma,
Reeseg, mint a rámás eszima.
Szokás szerint így van már ez:
Hideg télre meleg nyár lesz.

Romania

Vigyázz magadra!

Óvakodjunk a sugárgomba-betegségtől.

Sok embernek rossz szokása, hogy szalmaszálat, vagy fűszálat rág, azzal piszkálja fogait. Veszedelmes szokás, mert a szalma és a fű könnyen okozhat sugárgomba fertőzést. A sugárgomba a kötőszövetekben nagy daganatokat okoz, amelyek gennyes, makacs fekélyekké válhatnak. A sugárgomba-betegségben szenvedő ember hosszas kínlás után rendszeren meghal. Ez a betegség a kérődző állatoknak is gyakori betegsége, rendszeren az árpakalászok toklászái közvetítik a fertőzést. A betegség ellen műtétekkel és megfelelő orvosszerek befejeszkendezésével küzd az orvosi tudomány. Legújabban, egy magyar egyetemi tanár felfedezése alapján, oltásokkal és aranytartalmú gyógyszerekkel sikerrel gyógyítják a súlyos betegséget. Ismételten figyelmeztünk tehát mindenkit, hogy szalmát, fűvet ne rágszáljon, azokkal fogait ne piszkálja!

Hogy takarékoskodjunk a kávéval?

Bár a háború tőlünk messze országokban dúl, azért a kihatását megérezzük. A délővi országok terményét a legnagyobb nehézségekkel tudják csak hozzánk szállítani. Mivel pótolhatjuk ezeket a termékeket? A világháborúból emlékszünk rá, hogy a rizst az árpagyöngy pótolta. Az orosz-teát, különféle herbateák, s a dióhéj-tea. A kávé is pótolhatjuk szója-kávéval.

A szója-babot Kínában, Japánban nagyban termelik. Ujabbán nálunk is kezd meghonosodni. Pörköléssel illatos, jó kávé lehet belőle készíteni, pótkávé hozzáadással. Különösen gyermekeknek ajánlatos, mert ártalmatlan. A szója-babot terményüzletekben, szövetkezetekben lehet kapni, az ősszel még 8—10 lej volt kilogrammjá.

A szójabab különben főzeléknek is jó, sok helyen a kenyérsütésnél is használják krumpli helyett, s mint takarmányt is megbecsülik.

Valami nincs rendjén.

A bíróhoz egy veszekedő házaspár jön. A férj elpanaszolja, hogy ma reggel vett két kiló húst és az eltűnt. Az asszony azzal védekezik, hogy a húst a macska ette meg. bíró erre elhozatta a macskát és rátette a mérlegre. Pont két kilót nyomott. Erre így szólt a bíró:

— A hús már megvan, de most hol van a macska?